



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Miroslav Jaroš

Datum: 29.4.2014

Ročník: prima

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Jazyková výchova

Téma: Skladba

Klíčová slova: Shoda podmětu s přísudkem v přičestí minulém, shoda přísudku s několikanásobným podmětem

Anotace: Prezentace seznamuje s psaním koncovek -y, -i, -a v přičestí minulém – s jedním podmětem i s několikanásobným podmětem.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

SHODA PODMĚTU S PŘÍSUDKEM

Podmět v čísle množném	Koncovka u přičestí minulého (-li, -ly, -la)
1) <u>rod mužský životný</u> (občané, sněhuláci, ukazatelé)	-i se shromáždili, stáli
2) <u>rod mužský neživotný</u> (domy, ukazatele)	-y stály
3) <u>rod ženský</u> (dívky, závodnice)	-y přišly
4) <u>rod střední</u> (auta , housata, pole)	-a stála, se změnila

Napište věty se slovesy v čase minulém s těmito podmíněty:

a) *třešně, národy, členové*

a) *slamění strašáci
davy fanoušků
dostihoví koně
moji rodiče*

*horská kola
skupiny turistů
bílá koťata
řeční bohové*

Shoda přísudku s podmětem několikanásobným

Několikanásobný podmět

Koncovka u příčestí

1) alespoň jedno podst. jméno
rodu muž. životného
(tatínek a maminka,
chlapci a děvčata)

-i
spali

2) žádné podst. jm. rodu muž. živ.,
alespoň jedno podst. jm.
rodu muž. neživ. nebo
rodu ženského
(stůl a židle, stoly a židle, kočka a kořata

-y
stály, spaly

Shoda přísudku s podmětem několikanásobným

Několikanásobný podmět	Koncovka u přičestí
3) Všechna podst. jména středního rodu v množném čísle (<i>kořata a štěňata</i>)	-a spala
4) Všechna podst. jména středního rodu, alespoň jedno z nich v jednotném čísle (<i>kořata i štěně, kotě i štěně</i>)	-y spaly

Doplň koncovky v příčestí minulém:

- Soutěže v pojídání borůvkových knedlíků se zúčastnil__ muži, ženy i děti.
- V parcích kvetl__ kosatce, růže a tulipány.
- Naše kůzlata a štěně se skamarádil__.
- Naše kůzlata a štěňata se skamarádil__.

Rozšiř podmět ve větě na podmět několikanásobný. Pozoruj, zda se u slovesa v přísudku změnila koncovka:

- Děvčata se divila, co se stalo.
- V trávě se batolila housata.
- Vlašťovky přilétli z jižních zemí.
- Jabloně v zahradách byly samý květ.
- Včely vylétly na rozkvetlé rostliny.
- Sloni patří k nejoblíbenějším zvířatům v zoologických zahradách.

Co jsem se dozvěděl:

● Jaké -y-, -i- píšeme v příčestí minulém:

- když je jeden podmět (rod mužský životný nebo neživotný, rod ženský, rod střední)
- když je podmět několikanásobný (4 možnosti)

Zdroje

- Průvodce českým jazykem aneb co byste měli znát ze základní školy. Mgr. Věra Dobešová, Mgr. Vladimíra Fialová. Didaktis 2005, vydání první
- Český jazyk v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. Jana Eislerová. Fragment 2006, první vydání
- Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií. V. Styblík, M. Čechová, P. Hauser, E. Hošnová. SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2004
- Český jazyk. Jiří Melichar a Vlastimil Styblík. SPN, n.p., 1967
- Český jazyk pro základní školy. E. Hošnová, I. Bozděchová, P. Mareš, V. Styblík, I. Svobodová. SPN, as, Praha 2006